

শ্রীমতী শ্রীমতী শ্রীমতী শ্রীমতী শ্রীমতী

গুণবিত্ত

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961116123

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

พระปฐมบรมราชโองการ

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓

ସୁବଚିତ

ที่ รล ๐๐๐๔/๑๓๑๑๑

สำนักการเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๗/ กันยายน ๒๕๔๕

เรื่อง พระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ และภาพพระราชกรณียกิจ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

อ้างถึง หนังสือที่ นร. ๐๗๐๖.๕/๒๖๙ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้ นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ และภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสต่าง ๆ จำนวน ๒๐๐ พระรูป เพื่อเชิญไปลงพิมพ์ในหนังสือเฉลิมพระเกียรติชุด "การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท" ที่โครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจะจัดพิมพ์ขึ้นเป็นชุด ๆ ละ ๑๐ เล่ม สำหรับเผยแพร่โดยไม่มีการจัดจำหน่าย ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้ นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว โปรดเกล้าฯ พระราชทานตามที่ขอพระมหากรุณา

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปติดต่อในรายละเอียดเกี่ยวกับพระบรมฉายาลักษณ์ และภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับฝ่ายช่างภาพส่วนพระองค์ในสวนจิตรลดาโดยตรงต่อไปด้วย ทั้งนี้ ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายช่างภาพส่วนพระองค์ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิตรพัฒน์ โกรกฤษ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
ราชเลขาธิการ

กองข่าว

โทร. ๐๒ ๒๒๕ ๓๕๕๗ - ๖๒ ตีอ ๓๔๐๒

โทรสาร ๐๒ ๒๒๕ ๓๒๙๗

คำนำ

หนังสือชุด “เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท” เป็นหนังสือที่สำนักงาน ก.พ. จัดทำขึ้นเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นราชสักการะ และแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๕ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ หนังสือชุดนี้ประกอบด้วย ๑๐ เล่ม โดยเล่มที่ ๑ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับพระราชประวัติโดยย่อ ที่มาของหนังสือ และบางข้อความประทับใจในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากผู้ที่ได้เรียนรู้ในหลักสูตรการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท สำหรับอีก ๙ เล่มจะประกอบด้วยพระบรมราชาบาท พระราชดำรัส และบทความเฉลิมพระเกียรติเกี่ยวกับหลักประพฤติปฏิบัติตน ๙ ประการ ได้แก่ สติ ปัญญา ความเพียร สุจริต หน้าที่ เสียสละอดทน เมตตา ความถูกต้องเป็นธรรม กตัญญู และ เพื่อประชาชน

หนังสือเล่มนี้ เป็น ๑ ใน ๙ เล่มของหลักประพฤติปฏิบัติตนข้างต้น เนื้อหาในเล่มเป็นเพียงบางส่วนของพระบรมราชาบาท พระราชดำรัส พระราชจริยาวัตร และพระราชกรณียกิจขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ค้นคว้ารวบรวมจากหลายแห่ง หลายที่ นำมาเรียบเรียงใหม่ให้เป็นหมวดหมู่ และง่ายต่อการเรียนรู้ โดยได้รับความอนุเคราะห์ในการปรับปรุงต้นฉบับบทความเฉลิมพระเกียรติจาก นางสาวสอางค์ แก้วเกษตรกรณีย์ และนางสาวเปรมจิตต์ เหมินทร์ ที่ปรึกษาศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม รวมทั้งคำแนะนำการใช้ราชาศัพท์ที่ถูกต้องจาก นายธเนศ เนติโพธิ์ สำนักราชเลขาธิการ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถน้อมนำไปเป็นคุณธรรมประจำใจและใช้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาท เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและประเทศชาติสืบไป

สำนักงาน ก.พ.

เมษายน ๒๕๔๖

ธู ลีบาทคือบุญของแผ่นดิน
จารึกตลอดรัตนโกสินทร์สมัย
ธ ครอบเมืองเมืองกัรมย์ร่วมบุญให้
ธ ครอบใจใจก็รักพระจักรี
ราษฎร์ทุกซรีอน ทรงเป็นน้ำหยาดจำเียน
เหน็บหนาว ก็ทรงเป็นสุรีย์ศรี
...สำนึกใน พระกรุณา พระบารมี
ที่ทรงครองแผ่นดินนี้มาโดยธรรม...

คำ : อุดุล จันทรงค์ดี

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
การประมงน้ำจืด
กรมประมง

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙

ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

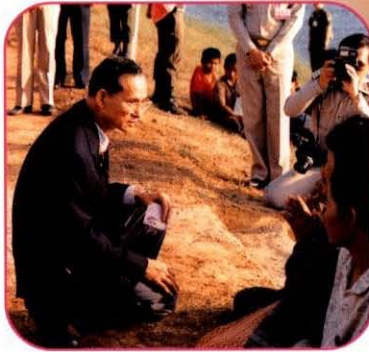
วันพุธ ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๐

“... ในการสร้างพลเมืองที่ดีข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาให้ทราบชัด ถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของหน้าที่ที่มีอยู่นั้น โดยตระหนัก ทุกคนจำเป็นต้องเข้าใจว่า เมื่อได้ตัดสินใจเลือกทางเดินทางนี้ และได้ตระเตรียมตัวมาเพื่อหน้าที่อันสำคัญนี้แล้ว จะต้องเดินหน้าต่อไปจนบรรลุความสำเร็จ การที่จะทำหน้าที่ให้สำเร็จนั้น พื้นฐานอยู่ที่ความบริสุทธิ์ใจ ในเจตนาที่แต่ละคนได้ตั้งไว้ เมื่อมีความบริสุทธิ์ใจแล้ว ความมั่นใจและความมุมานะในการปฏิบัติก็จะเกิดตามมา ทำให้สามารถทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากต่าง ๆ ได้ ทั้งเกิดความเสียสละ คือ สละความตามใจตัวเอง ความสะดวกสบาย อันเป็นประโยชน์ส่วนตัวเสียได้ เพื่อที่จะถนอมรักษาความดี ความสำคัญ ความศักดิ์สิทธิ์ของหน้าที่ไว้ สำหรับอนาคตของอนุชนและความวัฒนาถาวรของประเทศชาติในกาลข้างหน้า. ...”

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันศุกร์ ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๐

“... **ก**ารที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ์ คือปลอดภัย จนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบกิจการงานเพื่อตน เพื่อส่วนรวมต่อไปขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตย์โดยตระหนักว่า การงาน สังคม และบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตามขาดบุคคลผู้มีความรู้สุจริตแล้ว จะดำรงอยู่มิได้เลย...”

พระบรมราชาบาท

ในโอกาสที่คณะกรรมการอิสลาม

ประจำจังหวัดภาคใต้ ๑๓ จังหวัด

เฝ้าฯ รับพระราชทานเข็มพระปรมาภิไธย และ

กระทรวงศึกษาธิการนำคณะครูโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

เขตศึกษา ๒ จังหวัดยะลา เฝ้าฯ รับพระราชทานรางวัล

ณ สนามโรงพิธีช้างเผือก จังหวัดยะลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐

“... **ห**หน้าที่สั่งสอนศาสนธรรมและรักษาสันติสุขให้บังเกิดแก่
ประชาชนในท้องถิ่น นอกจากจะมีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้นำทางศาสนา
แล้ว ท่านยังมีหน้าที่ช่วยเหลือทางราชการ ให้สามารถดำเนินงานอ้างส่งเสริม
ความสงบเรียบร้อย ความอยู่ดีกินดี ความสามัคคีและความเข้าใจอันดีใน
กันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอีกด้วย ภารกิจของท่านทั้งสองด้าน
ถึงจะมีความแตกต่างกันบ้างในวิธีการปฏิบัติ แต่ก็มีหลักการสำคัญทางปฏิบัติ
เช่นเดียวกัน คือ ต้องกระทำด้วยความตั้งใจจริง ซื่อตรง สุจริต และมุ่งต่อ
ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง ทุกคนได้รับตำแหน่งอันมีเกียรติ
แล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามหลักการนี้ด้วยความเข้มแข็ง
เสียสละเพื่อความผาสุกและมั่นคงปลอดภัยของเราทุกคน...”

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๑

“... **ค**วามมีใจจริงที่ขาดไม่ได้ในการทำงานมีสองประการ ประการ
ที่หนึ่งคือ ความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ซึ่งมีลักษณะประกอบด้วยความซื่อตรง
เมตตา ห่วงดีพร้อมเสมอที่จะร่วมมือช่วยเหลือและส่งเสริมกันทุกขณะ ทั้งใน
ฐานะผู้มีจุดประสงค์ที่ตีร่วมกัน และในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมชาติ
ร่วมโลกกัน ประการที่สองได้แก่ ความจริงใจต่องาน มีลักษณะเป็นการตั้งสัตย์
อธิษฐานหรือการตั้งใจจริงที่จะทำงานให้เต็มกำลัง กล่าวคือ เมื่อได้พิจารณาด้วย
ปัญญาเป็นที่แน่ชัดแล้ว ว่างานที่จะทำนั้นเป็นประโยชน์จริง ก็ตั้งสัตย์สัญญา
แก่ตัวเอง ผูกพันบังคับตัวเองให้กระทำจนเต็มกำลังความรู้ความสามารถให้ได้
ผลดีที่สุด ความจริงใจสองประการนี้ พิจารณาดูแล้วจะเห็นว่าเป็นปัจจัยสำคัญ
ที่จะป้องกันกำจัดปัญหาขัดแย้งและความย่อหย่อนล่าช้าได้สิ้นเชิง งดงามใด
มีผู้ร่วมงานที่รักษาความตั้งใจไว้ได้มั่นคง ก็เป็นอันเชื่อได้ว่าจะได้รับผลสำเร็จ
ที่สมบูรณ์เต็มเปี่ยมทุกเมื่อ...”

เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

พระบรมราชาโชาท

พระราชทานแก่คณะอาจารย์ ครู
และนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล
ณ ศาลาเรียง พระราชวังไกลกังวล
วันศุกร์ ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๒

“... ผู้มีวิชาการแล้วจำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติในตัวเอง นอกจากวิชาความรู้ด้วย จึงจะนำตนนำชาติให้รอดและเจริญได้. คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ได้แก่ ความละเอียดซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ ความกตัญญูรู้คุณชาติบ้านเมือง และผู้ที่อุปการะตัวมา ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น หากแต่มีความจริงใจ มีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกันตามฐานะและหน้าที่. และที่สำคัญอย่างมากที่สุดก็คือความขยันหมั่นเพียร พยายามฝึกหัดประกอบการทำงานทั้งเล็ก ใหญ่ ง่าย ยาก ด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ท้อถอย เพื่อหาความสะดวกสบายจากการเกียจคร้าน ไม่มั่งงาย หยาบคาย สะเพร่า.

คุณธรรมเหล่านี้แหละเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ...”

เขียนด้วยคอมพิวเตอร์

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วุฒิบัตร
ประกาศนียบัตรและเข็มวิทยฐานะ
แก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษา
จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ
วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ
และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคาร ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๒๒

“...**ก**ารปฏิบัติงานด้วยความรู้ความสามารถระดับนี้ย่อมมี
ประสิทธิภาพสูงมาก อาจบังเกิดผลได้เต็มในทุกกรณี เพราะฉะนั้น ถ้ามี
ความสุจริตใจไม่พอหรือไม่หนักแน่นแน่วแน่พอที่จะทำหน้าที่ให้ตรงตาม
จุดประสงค์และหลักการที่ศึกษามากก็อาจทำให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวง
แก่ชาติได้ต่าง ๆ โดยง่าย ด้วยเหตุที่เป็นการกระทำของผู้ที่ได้ชื่อว่าผ่านสถาบัน
ชั้นสูงของประเทศมาแล้ว ท่านทั้งหลายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานด้วย
ความเที่ยงตรงและฉลาดรอบคอบ มีสติควบคุมอยู่ตลอดเวลาที่จะระมัดระวัง
มิให้ปฏิบัติการณ์ของตน ๆ คลาดเคลื่อนจากเป้าหมายและหลักการอันสูงส่ง
ในอันที่จะปฏิบัติงานด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจเพื่อความมั่นคงปลอดภัย
ของชาติไทยของเรา. ...”

เรียนรู้จากคุณป้าคุณตา

พระบรมราชาโฆวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๒

“... **ก**่อนที่ท่านทั้งหลายจะออกไปมีหน้าที่การงานช่วยบ้านเมือง และประชาชนนี้ จึงใคร่จะขอให้ตั้งใจให้แน่วแน่ ที่จะนำเอาวิชาความสามารถ ของตัวไปใช้ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ และด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้ สอดคล้องกับสภาพการณ์ทุกอย่างโดยถูกต้องเหมาะสม ไม่ว่าจะกระทำร่วมกับ ผู้อื่น หรือกระทำโดยลำพังตนเอง บ้านเมืองของเราจักได้อยู่รอดและ วัฒนาสถาพรตลอดไป...”

พระบรมราชาโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ

ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๔

ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันอาทิตย์ ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๓

“... **6**เมื่อพูดถึงการงาน อยากรจะทำความเข้าใจกับทุก ๆ คนว่า การงานในชีวิตนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหมายถึงการปฏิบัติตัว ปฏิบัติ ภาระหน้าที่ทุก ๆ อย่าง เพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเองโดยรอบด้าน ทั้งด้านหลักฐานอาชีพ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านสังคม และด้านการรับใช้ ชาติบ้านเมือง ท่านทั้งหลายจะอาศัยวิชาความรู้เท่าที่เรียนมาตามหลักสูตร แต่อย่างเดียวนั้นพอ จักต้องเรียนรู้ให้กว้างขวาง ฝึกหัดให้ชัดเจนยิ่ง ๆ ขึ้นด้วย และนอกจากวิชาการ ยังจะต้องอาศัยคุณสมบัติอื่น ๆ เป็นปัจจัยเครื่องประกอบ สนับสนุนส่งเสริม อีกหลายอย่างที่สำคัญได้แก่ ความขวนขวายตั้งใจอันแน่วแน่ และมั่นคงที่จะทำงาน ความสุจริต และบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติงาน ความ หมั่นขยันและความสม่ำเสมอ อดทน ความมีสติควบคุมความคิดและการ กระทำ ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรง ปราศจากอคติ ความเฉลียวฉลาด ในการพิจารณากรณีทั้งปวงด้วยเหตุผล ด้วยความสุซุมรอบคอบ ข้อสำคัญ ควรจะได้ทราบตระหนักดีด้วยว่า คุณสมบัติต่าง ๆ ดังกล่าว รวมทั้งวิชาความรู้ ต่างเป็นปัจจัยที่ประกอบกันและสนับสนุนกันและกันอยู่ตลอดเวลา จึงเป็น สิ่งที่ท่านจะต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดขึ้น ให้องงามขึ้นพร้อม ๆ กัน และนำมา ปฏิบัติให้เกื้อกูลส่งเสริมกันให้ครบถ้วน ไม่ให้ส่วนใดส่วนหนึ่งบกพร่องย่อหย่อน จึงจะอำนวยผลที่สมบูรณ์ได้ ...”

พระบรมราชาโชวาท

พระราชทานแก่คณะอาจารย์ ครู และนักเรียน

โรงเรียนวังไกลกังวล

ในโอกาสเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานรางวัล

ณ พระราชวังไกลกังวล

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๒๓

“... **ก**ารที่จะร่วมกันปรับปรุงงานให้เป็นผล ให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ที่ร่วมงานกันจำเป็นจะต้องทำความคิดความเห็นให้ตรงกันในทางที่ดีที่ถูกต้อง และการจะทำความคิดเห็นให้ได้ดังนั้นก็ต้องหัดทำใจให้สุจริต หนักแน่น เป็นกลางก่อนจนจิตใจนั้นไม่หลงอยู่กับความต่ำทรามและอำนาจอคติ มีความละเอียดจริงจังการสุจริต เห็นแก่ตัว เอาเปรียบ เฟื่องเลิงให้ร้ายคนอื่น เมื่อจิตใจหนักแน่นเป็นกลางแล้วความคิด พิจารณญาณ ก็จะกระจ่างแจ่มใส เป็นไปในทางที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ ช่วยให้สามารถพิจารณาวินิจฉัยปัญหา และเรื่องราวต่าง ๆ ได้โดยสะดวกรวดเร็วและถูกต้องตรงกัน. ไม่ว่าทำการงานใด ก็พอใจยินดีและปรองดองกัน ที่จะร่วมมือกันอย่างจริงจัง ให้นางบรรลุผลเลิศ ตามจุดประสงค์โดยไม่ชักช้า. และเมื่อกิจการมีประสิทธิภาพ ย่อมจะทำให้ ผู้ปฏิบัติปรับปรุงได้รับผลานิสงส์ คือความอิมเอบภาคภูมิใจ ที่ได้สร้างสรรค์ สิ่งที่ดีงามเป็นประโยชน์อันยั่งยืนไว้แก่ส่วนรวม. ...”

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพุธ ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔

“...**ก**ารทำงานสร้างชื่อเสียง ความเจริญมั่นคงนี้ นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถในวิชาการแล้ว ยังต้องมีรากฐานที่ตีรองรับ และต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบคายในการปฏิบัติงาน ประกอบพร้อมกันด้วย จึงจะสัมฤทธิ์ผลแน่นอน ผู้ประสงค์ความเจริญก้าวหน้าควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาเรื่องรากฐานและวิธีการนั้นให้เข้าใจแต่ต้น

จะกล่าวถึงรากฐานก่อน รากฐานที่นับว่าสำคัญ คือรากฐานทางจิตใจ อันได้แก่ความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรมอย่างหนึ่ง ในความมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจการงานให้จนสำเร็จอีกอย่างหนึ่ง เหตุใดจึงต้องมีความสุจริต และความมุ่งมั่นก็เพราะความสุจริตนั้น ย่อมกีดกันบุคคลออกจากความชั่วและความเสื่อมเสียทั้งหมดได้ จึงช่วยให้บุคคลมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถ แต่ในทางที่ถูกที่เจริญแต่เพียงทางเดียว...”

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันเสาร์ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๔

“... **ค** วามจริงใจต่อผู้อื่นเป็นของสำคัญมาก สำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จและความเจริญ เพราะสามารถกำจัดปัญหาได้มากมาย โดยเฉพาะปัญหาอันเกิดจากความกินแหนงแคลงใจ เหาardtเอาเปรียบกัน และคนที่จริงใจต่อผู้อื่นนั้น ย่อมได้รับความนิยมนับถือไว้วางใจ ร่วมมือสนับสนุนจากสาธุชนอยู่เสมอ จะทำการสิ่งใดก็สำเร็จและราบรื่น ท่านจึงสอนให้รักษาความจริงใจในกันและกันไว้ทุกเมื่อ นอกจากความจริงใจต่อผู้อื่นแล้ว ยังมีความจริงใจต่อตนเองอีกประการหนึ่ง ซึ่งจะต้องรักษาให้มั่นคง และให้ยิ่งขึ้นไป คือเมื่อได้ตั้งใจในความประพฤติปฏิบัติอันใดตามที่ได้ไตร่ตรองเห็นว่าจะชอบว่าเป็นประโยชน์แก่แล้ว ก็ให้ติดตามรักษาความตั้งใจที่จะกระทำดั่งนั้นให้ตลอด ทั้งที่เป็นมาแล้วที่กำลังเป็นอยู่ และที่จะเป็นต่อไป ผู้ที่รักษาความจริงใจต่อตนเองได้มั่นคง จะไม่เป็นคนสับปลับ หากเป็นคนเที่ยงตรง หนักแน่น ทำอะไรตามกฎเกณฑ์ ตามระเบียบ และตามความถูกต้องเป็นธรรม สามารถสร้างสมความดีความเจริญให้เพิ่มทวีขึ้นได้ ไม่มีวันถอยหลัง บัณฑิตจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงความจริงใจให้ทราบชัด และตั้งใจพยายามรักษาไว้เพื่อโชคชัยในชีวิตของท่าน...”

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้เข้ารับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย
ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕

“... **ท**านทั้งหลายได้ทำงานทำการมาเป็นเวลาช้านานด้วยความตั้งใจดีเพื่อที่จะให้งานมีผลสำเร็จอย่างดีที่สุดนั่นก็คือเกียรติ เกียรติก็เป็นสิ่งที่ทำและทำดีนับว่าเป็นสิ่งที่แต่ละคนชอบและต้องการ เมื่อเกียรตินั้นได้มาจากการทำงานทำการ ปฏิบัติงานการ ปฏิบัติตนให้ดีเพื่อให้ได้ผลดีนั้น ก็นับว่าเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมมิใช่เฉพาะตนเองเฉพาะตัวเท่านั้น เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมสำหรับทั่วไปทุกคนที่ได้ทราบว่าแต่ละคนได้ทำงานจนทำให้มีเกียรติสูง ทุกคนย่อมมีความชื่นชมยินดี เพราะว่าถ้ามีการทำงานที่ดีที่งาม ที่ได้ผล ที่ได้ชื่อสัตย์ที่สุจริตนั้น ย่อมทำให้ส่วนรวมก้าวหน้าได้โดยดี ทุกคนก็อยู่เย็นเป็นสุขได้ โดยเฉพาะอย่างวันนี้ก็มีท่านทั้งหลายเป็นจำนวนมากไม่น้อยได้รับเกียรติเพราะได้ทำงานด้วยเกียรติมาเป็นจำนวนมาก ก็หวังว่างานที่ท่านทั้งหลายได้ทำถ้ารวมกันแล้วก็นับว่าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และก้าวหน้าสำหรับส่วนรวม...”

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรัสวดีไว้

พระบรมราชาโฆวาท
พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์
ในงานพิธียกช่อฟ้าและฉลองพระอุโบสถ
วัดพุทธปทีป กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
เพื่อแจกเป็นธรรมบรรณาการในงานดังกล่าว
ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๕

“... ๖ เป็นนิมิตหมายของชื่อเสียงเกียรติคุณของประเทศไทยที่เป็นเมืองพระพุทธศาสนาอีกส่วนหนึ่ง. ควรอย่างยิ่ง ที่ทุกคนทุกฝ่ายจะตั้งใจนอมรักษาไว้และทำนุบำรุงให้ถาวรวัฒนายั่งยืนไป พร้อมทั้งพยายามปฏิบัติตัวปฏิบัติใจให้สุจริต เป็นธรรมตามแบบแผนของพุทธมามกะ เพราะพระพุทธศาสนาช่วยให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความสุขสงบร่มเย็น. เมื่อบุคคลในชาติมีความสุขสงบร่มเย็นก็จะทำให้อนาคตของชาติสว่างแจ่มใสและเจริญมั่นคงอย่างแท้จริง.”

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก ขวลิต ยงใจยุทธ

พระบรมราชาวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๑

ณ ห้องประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๒

“... **ก**ารสร้างความสำเร็จดังกล่าว จำต้องอาศัยปัจจัยประกอบ
พร้อมกันอย่างน้อยสามส่วน. ส่วนแรกได้แก่ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนำมาใช้ปฏิบัติงาน. ส่วนที่สอง ได้แก่จิตใจที่มี
สุขภาพสมบูรณ์ และมีความเข้มแข็งหนักแน่นในเหตุผลในความจริงถูกต้อง
ในหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นพื้นฐาน ที่จะรองรับวิชาความรู้และความ
คิดอ่านทั้งปวงไว้ให้มั่นคง มิให้หวั่นไหวและผันแปรไปในทางที่เสื่อมเสียหาย.
ส่วนที่สาม ได้แก่ความรอบรู้และความคิดอ่านที่กว้างไกลมีหลักเกณฑ์กับทั้ง
ความเฉลียวฉลาดคล่องตัวในการติดต่อประสานงาน ประสานประโยชน์กับ
ทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งจะส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจทุกด้านให้ลุล่วงได้โดยราบรื่น
และมีประสิทธิภาพ. ปัจจัยทั้งสามส่วนนี้ เมื่อประกอบพร้อมกันเข้าครบถ้วน
ย่อมบันดาลให้การงานทั้งปวงสำเร็จผลที่พึงประสงค์ได้ทุกอย่าง. ...”

เขียนโดย นายวิชาญ วัฒนสุภา

พระบรมราชาโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

วุฒิปัตรี ประกาศนียบัตรี และเพิ่มวิทยฐานะ

แก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษา

จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

และสถาบันการศึกษาชั้นสูงของสามเหล่าทัพ

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๓๒

“... การปฏิบัติงานร่วมกันและส่งเสริมกันอย่างเป็นเอกภาพของ
ผู้มีความรู้ความสามารถระดับนี้ ย่อมมีศักยภาพสูงอาจบันดาลประสิทธิผล
ให้บังเกิดได้ตามต้องการทุกกรณี. ท่านทั้งหลายจึงควรอย่างยิ่งที่จะตั้งตัวตั้งใจ
ให้เที่ยงตรงและเหนียวแน่นอยู่ในความถูกต้องและสุจริต ในการที่จะนำความรู้
ความคิด วิทยาการทั้งปวงไปใช้แต่ในทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์. ถ้า
ทุกฝ่ายเข้าใจและปฏิบัติได้ดังนี้ สิ่งของแต่ละคนกระทำ จะประกอบเกื้อกูลกัน
ขึ้นเป็นความมั่นคงปลอดภัยและความวัฒนาผาสุกของชาติบ้านเมืองได้
แท้จริง. ...”

พระบรมราชาโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๒

ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๓

“... **ห**ลัคสำคัญนั้นอยู่ที่ว่า เมื่อคิดเรื่องใดสิ่งใด ต้องทำใจให้มั่นคง เป็นกลาง มีเหตุ มีผล มีความจริงใจ และสุจริตเที่ยงตรง เพื่อความคิดจักได้ กระจำง แน่วแน่ เห็นถึงจุดหมายและประโยชน์ที่แท้ของภารกิจของตนอย่าง ถูกต้องครบถ้วน แล้วสามารถสรรหาหลักวิชาส่วนที่เหมาะสมที่สุด มาใช้ปฏิบัติการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ...”

เขียนรู้เท่าทันเพื่ออนาคต

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๓

ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๔

“... **ป**ณชาติจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ให้ก้าวหน้าทันการณ์ทันงาน
อยู่ตลอดเวลา. อีกประการหนึ่ง การใช้วิชาความรู้นั้นก็สำคัญ ต้องปฏิบัติให้
ถูกหลัก จึงจะเกิดประโยชน์ที่พึงประสงค์. ข้อแรก ผู้มีวิชาต้องใช้วิชาของตน
ด้วยความสัจจริงและเที่ยงตรง คือสัจจริงและเที่ยงตรงต้องงานต่อเหตุผล
ความถูกต้อง และต่อหลักวิชา ไม่บิดเบือนใช้หลักวิชาเพื่อหาประโยชน์ที่มีใช้
เป้าหมายของกิจที่กระทำ. ข้อที่สอง ต้องมุ่งปฏิบัติภาระทั้งปวงด้วยความ
อุตสาหะและเพ่งพินิจ ให้งานบังเกิดผลและก้าวหน้าต่อไปโดยไม่ชักช้า
จนบรรลุลุคหมาย. ข้อที่สำคัญที่สุด ต้องพยายามใช้ความคิดใคร่ครวญ
ความเฉลียวฉลาด เป็นเครื่องช่วยวิจัยวิจารณ์ ปรับปรุงตัว ปรับปรุงงานให้มี
ประสิทธิภาพเสมอ. พร้อมกันนั้น ก็ต้องพยายามประสานงาน ประสาน
ประโยชน์กับทุกคนและทุกฝ่ายที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย โดยสอดคล้องทั่วถึง.
งานที่ทำจึงจะสัมฤทธิ์ผลเป็นประโยชน์ที่พึงประสงค์...”

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๓๔

“... **ที่**จะประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายให้ได้ อย่างแนบเนียน สอดคล้อง และกว้างขวาง. ในการนี้ ท่านจะต้องประพฤติปฏิบัติต่อบุคคลทั้งปวงด้วยความ สุจริตจริงใจ ต้องรู้จักประมาณค่าของตนเองอย่างถูกต้องเที่ยงตรง คือไม่ให้ สูงเกินไป จนกลายเป็นเย่อหยิ่งจองหอง ทั้งไม่ให้ต่ำเกินไป จนทำให้ถูก สบประมาท เหยียดหยาม. ทางที่ถูก ควรวางตัวให้พอเหมาะพอดีกับฐานะ หน้าที่ พร้อมกับรักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เหนียวแน่นสม่ำเสมอ. ...”

พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย
ในโอกาสที่กระทรวงมหาดไทยครบรอบ ๑๐๐ ปี
วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕

“... **ท**ุคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นหลักปฏิบัติที่แน่นอน
เป็นเครื่องยึดถือ. หลักการอย่างแรกก็ต้องปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้อง
และดำเนินก้าวหน้าไปด้วยกัน เสมอกัน พร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย โดยมีให้ล้าหน้า
หรือล้าหลังกว่ากันอันจะเป็นเหตุให้งานชะงักงัน หรือเสียหาย และเสียผล.
หลักการอย่างที่สองคือต้องพยายามประสานงานกับทุกหน่วยงานด้วยความ
สมัครสมานและความเข้าใจอันดีต่อกัน. ประการสำคัญ คือจะต้องระมัดระวัง
ปฏิบัติการทุกอย่างด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ให้สมควรและถูกต้องด้วยหลัก
วิชากฎหมาย ความชอบธรรมโดยไม่มีอคติ. ...”

พระบรมราชาบาท

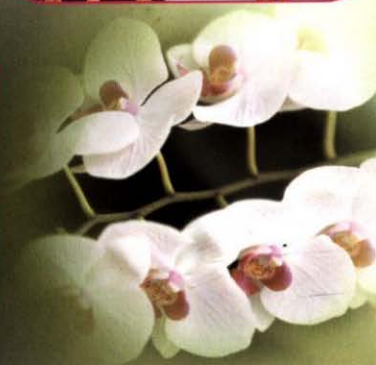
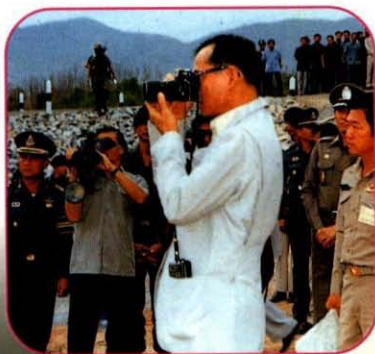
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่นบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๕

“... นอกจากวิทยาการที่ดีแล้ว อย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความถูกต้อง
เที่ยงตรงและความสะอาดสุจริต ซึ่งต้องเป็นไปพร้อมทั้งในความคิดและ
การกระทำ. อย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความมีปัญญา คือความฉลาดรู้ทั่ว รู้จริง
ในเหตุในผลและในความเจริญความเสื่อม. อีกอย่างหนึ่ง จะต้องอาศัย
ความขยันหมั่นปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่ และความเพ่งพินิจ ไม่ประกอบ
กิจการงานด้วยความประมาทละหลวม. และโดยประการสำคัญ จะต้องอาศัย
ความเสรีจสมบูรณ์ ความพอเหมาะพอดี ในการปฏิบัติงานทั้งปวงด้วย...”

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานกระบี่
แก่ว่าที่ร้อยตำรวจตรี
ที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุด
จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๐
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๑

“... **สำคัญที่สุด** ในการปฏิบัติหน้าที่ทุกด้านทุกระดับ จะต้อง
ยึดมั่นในหลักการและเหตุผล ความถูกต้องเป็นธรรมและระมัดระวังตั้งตัว
ตั้งใจอยู่ในความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ผลการปฏิบัติหน้าที่เป็นไป
ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง. ...”

สุจริต

... เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยมโหฬาร ในพระบรมมหาราชวัง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจจินทาสรับพระราชบัลลังก์ภายใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร เสด็จออกมหาสมาคมทรงรับคำถวายชัยมงคลในนามวงศสหายเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๒๕ ปี พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต้นไม้ทองเงิน ถูบเทียนแพ แล้วกราบบังคมทูลพระกรุณาถวายชัยมงคลแทนพระบรมวงศานุวงศ์ด้วยถ้อยคำอันเป็นที่น่าจับใจ ตอนหนึ่งว่า

“เมื่อ ๒๕ ปีพ้น ต่อหน้าที่มหาสมาคม กอปรด้วยประชาชน สภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี พระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่ และข้าราชการผู้ใหญ่ พระราชาพระองค์หนึ่ง ตรัสมีความโดยสังเขปว่า ข้าพเจ้าขอขอบใจที่ได้มอบราชสมบัติให้ ข้าพเจ้าจะทำทุกอย่างเพื่อประเทศชาติ และเพื่อความผาสุกของประชาชนอย่างเต็มความสามารถ ขอให้ท่านจงช่วยร่วมกันทำดังกล่าว แล้วก็เสด็จก้าวไป

จากมหาสมาคมนั้น ครั้นแล้วก็ทรงหันกลับมาใหม่แล้ว ตรัสอย่างหนักหน่วงว่า และด้วยใจสุจริต พระมหากษัตริย์พระองค์นั้น คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช”

... พระราชากระแลรับสั่งและสี่พระพักตร์ตอนที่รับสั่งนั้น เป็นที่ซาบซึ้งจับใจและตื่นตื้นใจ ผู้ที่มีวาสนาได้เห็นได้ฟังยังยากที่จะพรรณาให้ได้ถูกต้องได้ เพราะว่า ประการแรก ขณะนั้นมีพระชนม์มเพียง ๑๘ พรรษา อีกทั้งขณะนั้นเป็นยามที่คืนตระหนกและยามเคราะห์หมองอย่างสุดที่พระมหากษัตริย์หรือบุคคลใดจะพึงกำลังเผชิญในชีวิต อีกทั้งเป็นกาลเวลาที่บ้านเมืองกำลังปั่นป่วน

มีอาจที่จะทรงทราบหรือทรงเคาได้ว่า เหตุการณ์ภายในประเทศต่อไป แม้เพียง
ในชั่วโง่งข้างหน้า วันหน้า จะเป็นอย่างไร ประการที่สอง พระราชกระแส
และพระสุรเสียงตลอดจนสีพระพักตร์ในขณะที่ยรับสั่งนั้น แสดงถึงความจริงจัง
ความแน่วซัดและความเด็ดขาดเห็นได้ชัดว่า เป็นพระราชกระแสรับสั่งที่มา
จากเบื่องลิกสุดของพระราชหฤทัย จึงเป็นพระราชปณิธานที่แน่อนและเด่นชัด
และเห็นได้ว่าเป็นพระราชดำรัสที่ยรับสั่งโดยมิได้ทรงตระเตรียม แต่ง หรือ
เขียนไว้ก่อน...

(ที่มา : บทความนายทองต่อ ณ กล้วยไม้ จากหนังสือ ๗๒ พรรษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย)

จากบทความข้างบนนี้ เหล่าพลกนิกรได้เห็นชัดถึงความตั้งใจ ความ
จริงจัง ความแน่วซัด และความเด็ดขาดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะ
ทำงานเพื่อบ้านเมืองและเพื่อความผาสุกของประชาชนของพระองค์ท่าน
ทรงประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตใจ เสียสละ อดทน และเพียรพยายาม
ทุกอย่าง งานทุกโครงการจึงประสบความสำเร็จสมความมุ่งหมายทุกประการ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินมาประทับในประเทศไทย
เป็นการถาวรแล้ว พระองค์ท่านก็ทรงเริ่มบำเพ็ญ
พระกรณียกิจส่วนพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของ
มหาชนชาวสยาม โดยการเสด็จ เยี่ยมราษฎร
ในช่วงแรกได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียน
ประชาชนในพระนครและเขตปริมณฑลก่อน
เพราะสภาพการคมนาคมไปต่างจังหวัดขณะนั้น
ยากเย็นเหลือประมาณ พระราชกรณียกิจ

หนักไปในทางสังคมสงเคราะห์การช่วยเหลือประชาชนด้านการศึกษา
การแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งในช่วงนั้นก็มึเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์
เกิดขึ้น อย่างเช่น เกิดโรคระบาดร้ายแรงขึ้น เช่น โรคโปลิโอ, โรคเรื้อน ฯลฯ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงหาทางช่วยเหลือระดมสรรพกำลังจาก

หน่วยงานราชการร่วมกับเอกชนช่วยกันบรรเทาความเดือดร้อนทันที และเมื่อเกิดโรคเรื้อน พระองค์ท่านก็ทรงยื่นพระหัตถ์มาโอบอุ้มผู้ป่วยโรคเรื้อนจำนวนมาก พร้อมด้วยครอบครัวพระราชทานขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ประสบเคราะห์กรรมเหล่านั้น ซึ่งสังคมรังเกียจและคิดว่าเป็นโรคที่ไม่อาจป้องกันและรักษาให้หายได้ ต้องปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชทรัพย์แก่กระทรวงสาธารณสุข จัดตั้งสถาบันราชประชาสมาสัยขึ้น เพื่อศึกษาค้นคว้าวิธีการป้องกันและรักษาโรคเรื้อน และพระองค์ยังมีพระมหากรุณาธิคุณให้แยกบุตรผู้ป่วยโรคเรื้อนออกมาจากพ่อแม่มิให้ติดต่อกัน โดยนำมาเลี้ยงไว้ในโรงเรียนราชประชาสมาสัย อบรมสั่งสอนให้โอกาสเรียนจนสูงสุดที่เด็กต้องการ เช่นเดียวกับที่ทรงช่วยเหลือผู้ประสบวาทภัยครั้งใหญ่ในภาคใต้หรืออุทกภัยในภาคต่าง ๆ พระองค์ท่านจะโปรดให้อุปการะเด็กกำพร้าเด็กขัดสน ให้มีชีวิตใหม่ด้วยการเลี้ยงดูให้การศึกษาจนประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นจำนวนมาก พระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่มหาชนชาวไทยเป็นที่ประทับใจประชาชนมาก

หลังจากที่พระองค์ได้เยี่ยมเยียนประชาชนในพระนครและปริมณฑลแล้ว ต่อมาอีกประมาณ ๓ - ๔ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนประชาชนทุกภาคของประเทศไทย พระราชจริยาวัตรและพระราชกรณียกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงบำเพ็ญในครั้งนั้น ได้ผูกมัดหัวใจประชาชนให้เกิดความจงรักภักดีอย่างยิ่ง **ราษฎรบางคนขอพระราชทานพระหัตถ์ พระบาท วางบงกชชะของตนเพื่อเป็นสิริมงคล** ก็มีพระมหากรุณาด้วยพระพักตร์แจ่มใส ทรงทักทายประชาชนด้วยพระราชอัธยาศัยอ่อนโยน กอปรด้วยพระเมตตาและด้วยความสนพระราชหฤทัยอย่างจริงใจ **ทุกคนซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ได้ทรงกระทำเพื่อประชาชน ทรงประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตใจ เสียสละด้วยความรักและห่วงใยประชาชน** เหมือนดังที่พระองค์มีพระราชดำรัสว่า **...ข้าพเจ้าจะทำทุกอย่างเพื่อประเทศชาติและเพื่อความผาสุกของประชาชนอย่างเต็มความสามารถ ขอให้ท่านจงช่วยร่วมกันทำดังกล่าว...และด้วยใจสุจริตดังได้กล่าวข้างต้น**

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เราชาวไทยทุกคนระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนของพระองค์โดยไม่ย่อท้อ ทรงเด็ดเดี่ยวในการทรงงานเพื่อบ้านเมือง ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์ เพื่อประชาชนทุกคนมีความสุขกันทั่วหน้า ทรงประพฤติและปฏิบัติพระองค์ด้วยความสุจริตใจต่อประชาชนของพระองค์ ทรงประพฤติตนเป็นตัวอย่าง แบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนในหลาย ๆ ด้าน อย่างเช่น การเสียสละ อุตุน ความเมตตากรุณา ความเพียร การมีสติ ความสุจริตจริงใจ ฯลฯ ซึ่งจะขอนำเรื่อง “ความสุจริต” มากล่าว ณ ที่นี้

ถ้าเราลองย้อนกลับไปเรียนรู้และศึกษาพระบรมราชาบาทและพระราชดำรัส ซึ่งพระองค์พระราชทานในวันเด็กแห่งชาติ พระราชทานแก่คณาจารย์ โรงเรียนต่าง ๆ พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ จะขออัญเชิญมาเป็นตัวอย่างสัก ๓ - ๔ องค์ ดังต่อไปนี้

“...คนที่ไม่มี ความสุจริต คนที่ไม่มี ความมั่นคง ชอบแต่มี กาย ไม่ มีวันที่จะ สร้างสรรค์ ประโยชน์ ส่วนรวม ที่สำคัญ อันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริต และความ มุ่งมั่น เท่านั้น จึงจะ ทำงาน สำคัญ ยิ่งใหญ่ ที่เป็น คุณประโยชน์ แท้จริง ได้ สำเร็จ...”

“...ความสุจริตก็คือ ความมุ่งมั่นในประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี จะเกิดขึ้นและยังยืนอยู่ได้ด้วยอะไร ความสุจริตและความมุ่งมั่นในประโยชน์นั้นจะเกิดขึ้นยังยืนอยู่ได้ด้วยสติกับปัญญา สติคือความระลึกรู้ ปัญญานั้นตามภาษาที่ใช้กัน มีความหมายหลายอย่าง เช่น “เจ้าปัญญา” แปลว่า ฉลาดหลักแหลมมีเล่ห์เหลี่ยม “ทาสปัญญา” แปลว่า โง่ ทราม “จนปัญญา” แปลว่า หมดทางคิด “ไม่มีปัญญา” แปลว่า ไม่มี ความสามารถก็ได้ ไม่มี ความรู้ ความคิดก็ได้ ไม่มีทาง ไม่มีโอกาสก็ได้ ไม่มีทรัพย์ก็ได้ ในที่นี้ จึงต้องจำกัดความหมายลงไปว่า ปัญญา คือ “ความรู้ชัด” ที่เกิดขึ้นจากความฉลาดสามารถคิดพิจารณาอย่างถูกต้องแยกคายตามเหตุตามผล และการที่ว่า “ความสุจริตและความมุ่งมั่นจะบังเกิดขึ้นยังยืนอยู่ได้เพราะสติ กับปัญญา” นั้นหมายความว่า เมื่อบุคคลมีสติรู้ตัว มีปัญญาชัดในคุณค่าของความสุจริต และการสร้างสรรค์ความเจริญ

บนพื้นฐานของความสุจริตแล้วก็จะเกิดเป็นความนิยม เชื่อมั่น และ
พึงใจในความดีสิ่งดีและการกระทำดี แล้วความมั่นใจใจพียงนั้นก็จะ
อุดหนุนประคองความสุจริต พร้อมทั้งความมุ่งมั่นที่จะทำดี ให้คงอยู่
ได้ตลอดไปไม่เสื่อมถอย...”

“...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้้น้อยก็ยอม
ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความ
สุจริตไม่มีความบริสุทธิ์ใจ...”

“...ความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง ๆ
เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรม ให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้น
เป็นคนดี มีประโยชน์และมีชีวิตที่สะอาดที่เจริญมั่นคง...”

พระบรมราชาบาทและพระราชดำรัสที่ได้อัญเชิญมาศึกษาและ
เรียนรู้นั้น เมื่อทุกคนได้ศึกษาและเรียนรู้จะได้ข้อคิด แนวคิดที่สามารถนำไป
ประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมแก่ตนเป็นอย่างยิ่ง ข้อคิดแนวคิดที่ได้เรียนรู้
จากพระบรมราชาบาท มีดังนี้

- คนที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่น จะทำงานสำคัญที่เป็นคุณ-
ประโยชน์ได้สำเร็จ
- ความสุจริตและความมั่นคง จะเกิดขึ้นยั่งยืนอยู่ได้ด้วยสติและ
ปัญญา

คือ เมื่อบุคคลมีสติรู้ตัว มีปัญญา รู้ชัดในคุณค่าของความสุขจิต และการสร้างสรรค์ความเจริญบนพื้นฐานของความสุขจิตแล้ว ก็จะเกิดเป็นความนิยม เชื่อมั่นและตั้งใจในความดีสิ่งดีและการกระทำดีแล้วความมั่นใจ พึงใจนั้น ก็จะอุดหนุนประกอบความสุขจิต พร้อมทั้งความมุ่งมั่นที่จะทำดีให้คงอยู่ตลอดไป

- ผู้ที่มีความสุขจิตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้ น้อยก็ยอมทำประโยชน์แก่ส่วนรวมได้
- เด็ก ๆ ต้องฝึกฝนอบรมให้มีความซื่อสัตย์ สุขจิต เมื่อเติบโตขึ้น จะได้เป็นคนดีมีประโยชน์และมีชีวิตที่ดีเจริญมั่นคง

แนวคิดและข้อคิด เรื่อง “ความสุขจิต” ที่ได้ศึกษาและเรียนรู้จาก พระบรมราชาโชวาท พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ทรงคุณค่าที่เปรียบมิได้ สิ่งที่ประชาชนได้รับรู้และซาบซึ้งในพระราชจริยาวัตรของพระองค์ท่านตลอดระยะเวลา ๕๖ ปี ที่ผ่านมานั้น คือ **ความสุขจิตและความมั่นคงของพระองค์ท่านที่ทรงมีให้แก่ประชาชนชาวไทยทุกคน พระองค์ท่านทำประโยชน์ให้แก่แผ่นดิน ประเทศชาติและสร้างความผาสุก ให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนของพระองค์ท่านทุกคน** จึงสมควรอย่างยิ่งที่ประชาชนทุกคนจะน้อมนำข้อคิด แนวคิด เรื่อง “ความสุขจิต” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้ในพระบรมราชาโชวาทและพระราชดำรัสที่ได้อัญเชิญมานี้ไปศึกษาเรียนรู้เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาท ซึ่งพระบรมราชาโชวาทและพระราชดำรัสที่ได้อัญเชิญมาเรียนรู้นี้มีดังต่อไปนี้

- พระบรมราชาโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๒ มิถุนายน ๒๔๙๗

“...ท่านทั้งหลายที่สำเร็จการศึกษา และจะได้ออกไปประกอบกิจการงาน เริ่มต้นชีวิตใหม่ของท่านนั้น ข้าพเจ้าขอฝากคติไว้เป็นเครื่องกำกับใจ มีคุณธรรมข้อหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งท่านต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ คือ **ความสัตย์สุจริต** ประเทศบ้านเมืองจะวัฒนาถาวรอยู่ได้ก็ย่อมอาศัยความสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐาน

ท่านทั้งหลายจะออกไปรับราชการก็ดี หรือประกอบกิจการงานส่วนตัวก็ดี ขอให้มันอยู่ในคุณธรรม ทั้ง ๓ ประการคือ สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชนและสุจริตต่อหน้าที่ ท่านจึงจะเป็นผู้ที่ควรแก่การสรรเสริญของมวลชนทั่วไป...”

- พระบรมราชาวาท พระราชทานแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๙๙

“...การที่จะประกอบกิจใด ๆ ให้เจริญเป็นผลดีนั้น ย่อมต้องอาศัยความอดสาหะพากเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นรากฐานสำคัญและพร้อมที่จะบำเพ็ญประโยชน์ ให้เกิดแก่ส่วนรวมตามโอกาสอีกด้วย...”

- พระราชดำรัส พระราชทานคณะกรรมการสร้างศาลหลักเมืองสมุทรสงคราม ๙ กรกฎาคม ๒๕๑๔

“...ถ้าทุกคนยึดมั่นในความดี ถ้าทุกคนยึดมั่นว่า เราต้องช่วยกันและต้องพยายามที่จะปฏิบัติงานของตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ด้วยความตั้งใจดีด้วยความเอาใจใส่ในหน้าที่ของตน เชื่อได้ว่าส่วนรวมจะอยู่ได้อย่างมั่นคงและถาวร...”

- พระบรมราชาวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๐

“...การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ์ คือปลอดภัยจนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบกิจการงานเพื่อตนเพื่อส่วนรวมต่อไป ขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตยโดยตระหนักว่า การงาน

สังคมและบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการ ย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตาม ขาดบุคคลผู้มีความคุณธรรมความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่มิได้เลย...”

- พระบรมราชาโชวาท พระราชทานเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ๑ เมษายน ๒๕๓๑

“...เกียรติและความสำเร็จ เกิดจากผลการปฏิบัติงานและปฏิบัติตัวของแต่ละคน ที่สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ ให้ได้ผลสมบูรณ์ ตรงตามวัตถุประสงค์และปฏิบัติตัวให้สุจริต เทียบตรง พอควรพอดี แก่ตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่...”

- พระบรมราชาโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๓

“...เมื่อคิดเรื่องใด ต้องทำใจให้มั่นคงเป็นกลาง มีเหตุมีผล มีความจริงใจ และสุจริตเที่ยงตรง เพื่อความคิดจักได้กระจ่างแจ่มเห็นถึงจุดหมายและประโยชน์ที่แท้ของภารกิจของตน อย่างถูกต้องครบถ้วน มีประสิทธิภาพ...”

- พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย ๔ ธันวาคม ๒๕๓๓

“...ทุกคนในชาติมีหน้าที่ของตัวเอง และถ้าแต่ละคนทำให้ได้ ทำอย่างเข้มแข็งซื่อสัตย์สุจริต ประเทศชาติก็ย่อมต้องปลอดภัยและก้าวหน้าไปอย่างดี...”

ดังนั้น ข้าราชการทุกคน ผู้สนองพระราชาไชบาย พระราชดำริ และ พระราชประสงค์ จะต้องตระหนักด้วยว่า ตนเองจะต้องใช้ “ความสุจริต” ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ด้วยการรักงาน พากเพียรทำงาน เอาใจใส่จดจ่ออยู่กับงานและรู้จักทบทวนไตร่ตรองหาเหตุผลปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้นด้วยความสุจริตใจจึงจะได้ชื่อว่าเดินตามรอยพระยุคลบาท และรักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างแท้จริง ไม่ปล่อยให้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต้องทรงเหนื่อยพระวรกายในการ ทรงงานให้แก่ประชาชน แต่เพียงพระองค์เดียว ข้าราชการผู้ทำงาน รับใช้พระราชา จะต้องร่วมมือร่วมใจร่วมแรงทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตให้แก่ประชาชนถ้วนทุกคน

บรรณานุกรม

- พระบรมราชานุศาสน์ เล่ม ๒, “จากการประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๓๖”, โรงพิมพ์ดอกเบญจ, พ.ศ. ๒๕๓๙.
- บทความนายทองต่อ ณ กล้วยไม้, หนังสือ ๗๒ พรรษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๔๒.
- โอบาส เสวิกุล (รวบรวม), ประมวลพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒, สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, พ.ศ. ๒๕๔๒.
- คำสอนพ่อ, ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน, โรงพิมพ์กรุงเทพฯ, พ.ศ. ๒๕๔๓.

เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

พิมพ์ครั้งแรก : เมษายน ๒๕๕๖

เล่มที่ ๑ สติ ปัญญา

เล่มที่ ๒ ความเพียร

เล่มที่ ๓ สุจริต

เล่มที่ ๔ ทนทาน

เล่มที่ ๕ เสียสละ อุดหนุน

เล่มที่ ๖ เมตตา

เล่มที่ ๗ ความถูกต้องเป็นธรรม

เล่มที่ ๘ กตัญญู

เล่มที่ ๙ เพื่อประชาชน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (ก.พ.)

เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท. -- กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๕๖

๑๐ เล่ม.

๑. พระราชดำรัส. ๒. พระบรมราชาบาท. I. ชื่อเรื่อง.

๘๙๕.๙๑๕

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ : ๙๗๔-๙๐๗๔๘-๓-๑

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์

๙๙/๒ ถนนดินสอ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๒-๖๐๓๓-๔ โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๖๐๒๕

E-mail : chomchanok@thaimail.com

<http://www.aroonprinting.com>

คณะจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
“เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท”

ที่ปรึกษา	คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ดร.บุญปลุก ชายเกตุ นายสีมา สีมานันท์ ดร.สมโภชน์ นพคุณ
บรรณาธิการ	นางชมนาด พงศ์พันธ์รัตน์
ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ	นางสายสวางค์ แก้วเกษตรภรณ์ นางสาวเปรมจิตต์ เหมินทร์
กองบรรณาธิการ	นายเกริกเกียรติ เอกพจน์ ดร.สุทิน ลีปิยะชาติ ดร.เกรียงไกร กลิ่นอุบล นางวรรณพร สุทธิปรีดา นางสาวทัศนีย์ สมัครรัฐกิจ นางภัทริยา พัฒนางกูร นางสาวธัญญารัตน์ พงษ์พิตรทาน ดร.ชุติมา หาญเฟื้อง นางสาวพัชรวรรณ วงษ์ไทย นางสาวกาญจนา ลพเลิศ นางสาวสุภาวดี ปานแมน นางสาววรรณวิภา ทิวะนันทกร นายศักดิ์รัช นาคน้ำ นายปิยะ เย็นทรัพย์ นางสาวอโรทัย เนาวปฏิเวช นายพิชัย ปรานีพร้อมพงศ์ นายอนันต์ ทองประชุม และฝ่ายศิลปกรรม หจก. อรุณการพิมพ์
ศิลปกรรม	

บ 13788

DS สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
586 พลเรือน.
ภ671ร เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท
2546 เล่ม 3 : สุจริต.
ถ.3

พิชิตภัณฑ์เภสัชกร.สุคนธ์ภาว

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน